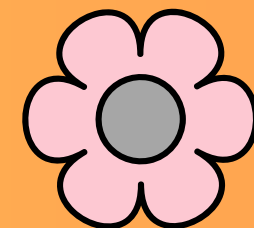
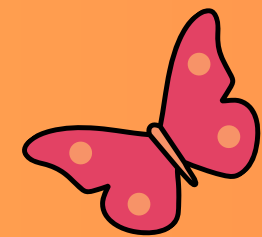

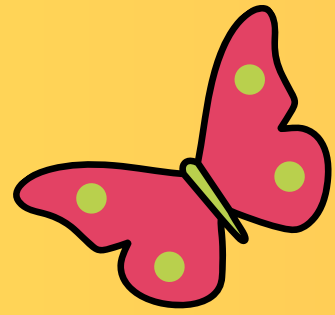
Lasten yleisimmät tartuntataudit varhaiskasvatuksessa

**Opas huoltajille ja
henkilöstölle**

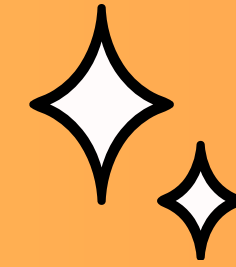

Kauhajoki

Intro

Sairasta lasta ei tuoda varhaiskasvatukseen. Lapsi on terve, kun hän voi leikkiä, toimia ryhmässä ja osallistua varhaiskasvatuksen toimintaan ilman erityishuomiota ja hänen yleiskuntonsa on hyvä.

Tästä oppaasta löytyy tärkeimmät tiedot yleisimmistä lasten tartuntataudeista ja ohjeet varhaiskasvatukseen osallistumiseen.

Kuume

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen
yhden kuumeettoman
päivän jälkeen, jos
yleisvointi on hyvä.**

- Kuume on viruksen tai bakteerin aiheuttama elimistön tulehdusreaktio.
- Raja-arvona voidaan pitää yli 38 C peräsuolesta mitattuna ja yli 37,5 C korvasta mitattuna.
- Kuumeen kesto vaihtelee tyypillisesti 1–7 päivän välillä.
- Lievässä kuumeessa kotiseuranta riittää. Lapsen yleisvointi ratkaisee lääkärikäynnin tarpeen.
- Lapsen vointia voi lievittää viilentämällä lapsen ihoa haaleilla kääreillä sekä keventämällä lapsen vaatetusta. Tulehduskipulääkkeillä voidaan alentaa kuumetta noudattamalla pakkausselosteiden annossuosituksia.
- Riittävästä nesteytyksestä tulee huolehtia. Kuivumaan viittaavat lapsen virtsan ja kyynelnesteen vähyys, ihon kimmoisuuden väheneminen ja heikko yleisvointi.
- Komplikaationa lapsi voi saada kuumekouristuksen, jossa raajat nykivät ja lapseen ei saa katsekontaktia. Kouristus kestää muutaman minuutin eikä ole lapselle hengenvaarallinen. On suositeltavaa kuitenkin olla yhteydessä päivystykseen.

Hengitystieinfektio: Flunssa

- Flunssa on viruksen aiheuttama ylähengitystieinfektio.
- Oireina ovat nenän tukkoisuus, nuha, kurkkukipu ja kuume. Flunssan aikana voi esiintyä myös yskää sekä silmien punoitusta.
- Hengitystieinfektiot voivat laukaista lapsella nokkosihottumaa, joka on koholla olevaa, punoittavaa, kutiavaa ja nopeasti paikkaa vaihtavaa. Oireita voidaan lievittää antihistamiinivalmisteilla. Oireiden ollessa rajut, ota yhteys kiirevastaanottoon.
- Flunssa paranee usein itsestään. Kuumetta voi alentaa tulehduskipulääkkeillä.
- Lapsen voi olla vaikea niistää, joten tukkoisuutta voi helpottaa nenään laitettavilla keittosuolatipoilla tai -sumutteilla. Sumutteita saa käyttää vain muutaman päivän ajan.
- Lapsen yskää ei tule hoitaa yskänlääkkeillä, sillä niiden on todettu aiheuttavan enemmän haittaa kuin hyötyä.
- Lapsen sängyn päätyä on hyvä kohottaa unien ajaksi hengityksen helpottamiseksi.

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen yhden
kuumeettoman päivän
jälkeen, jos yleisvointi on
hyvä.**

Hengitystieinfektiot: Influenssa ja korona

- Influenssa on virusten aiheuttama äkillinen ylempien hengitysteiden tulehdus.
- Influenssaepidemioita esiintyy joka talvi. Taudin itämisaika tartunnasta oireiden alkuun on yleensä 1-4 päivää.
- Influenssa alkaa tyypillisesti nopeasti nousevalla korkealla kuumella. Muita oireita ovat lihaskipu, päänsärky, huonovointisuus. Lisäksi saattaa ilmaantua kuivaa yskää, kurkkukipua, nuhaa, nenän tukkoisuutta kuten tavallisessa nuhakuumeessa.
- Alle 7-vuotiailla on mahdollisuus saada ilmainen influenssarokote. Rokotteen avulla voidaan estää lasten sairastuminen sekä influenssaan että sen jälkitauteihin.
- Korona on flunssan/influenssan kaltainen tauti, jossa on hyvin moninaiset oireet. Jos flunssa pitkittyy ja oireet jatkuvat ja/tai pahentuvat, on syytä hakeutua kiirevastaanottoon ja tarkistaa onko kyseessä influenssa tai korona.

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen
yhdessä kuumeettoman
päivän jälkeen, jos
yleisvointi on hyvä.**

Hengitystieinfektio: Angiina

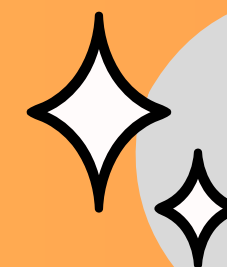
- Nielurisatulehdus eli angiina saa usein alkunsa flunssan yhteydessä.
- Nielurisatulehdus voi olla virus- tai bakteeriperäinen.
- Bakteeritulehdukselle ominaista on korkea kuume, kaulan turvonneet imusolmukkeet, kipeä nielu ja vaaleat peitteet nielussa. Nuhaa ja yskää ei yleensä esiinny.
- Lääkəriin on hakeuduttava, jos lapsella on runsasta syljeneritystä, äänen käheyttä, nielemisvaikeuksia, velttoutta, huono yleisvointi tai korkea kuume.
- Bakteeritulehdus todetaan pikatestin tai nieluviiljelyn avulla. A-streptokokin aiheuttamiin tulehduksiin hoitona on usein lääkärin määräämä antibioottikuuri. Virustulehdukset eivät vaadi antibioottihoitoa.
- Jos lapsella todetaan A-streptokokin aiheuttama infektio, siitä tulee ilmoittaa varhaiskasvatusryhmään. Jos samassa ryhmässä on useampia sairastuneita, tutkitaan ja hoidetaan koko ryhmä.
- Lapsen voi olla nielukipujen vuoksi vaikea syödä, joten riittävästä nesteytyksestä tulee kotona huolehtia. Kuivumaan viittaavat lapsen virtsan ja kyynelnesteen vähyys, ihon kimmoisuuden väheneminen ja heikko yleisvointi.
- Hammasharjat tulee vaihtaa uusiin 2–3 vuorokautta antibioottikuurin aloituksen jälkeen.

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen 24
tunnin kuluttua
antibioottikuurin
aloittamisen jälkeen ja
lapsen yleisvointi
on hyvä.**

Hengitystieinfektio: Hinkuyskä

- Hinkuyskä on bakteerin aiheuttama ylähengitysteiden infektio.
- Hinkuyskää esiintyy kaikenikäisillä, mutta tauti on vaarallisin alle 6 kuukauden ikäisille ja puutteellisesti rokotetuille alle 1-vuotiaille.
- Hinkuyskä tarttuu tautia sairastavasta henkilöstä pisaratartuntana.
- Hinkuyskän tyypillinen oire on useita viikkoja kestävä puuskittainen yskä.
- Lapsilla sisäänhengitys voi yskänpuuskan yhteydessä vaikeutua, jolloin saattaa kuulua hinkuyskälle tyypillinen hinkuva ääni. Lapsilla yskänpuuskat voivat myös päättyä limaoksennukseen. Puuskien välillä potilas voi olla hyväkuntoinen ja vähäoireinen.
- Kun lapselle on aloitettu antibioottihoito, lapsi voi palata varhaiskasvatukseen 5 vuorokauden kuluttua lääkehoidon aloittamisesta, jolloin tartuttava aika on loppunut.
- Mikäli lapselle ei aloiteta antibioottihoitoa varhaiskasvatukseen voi palata, vasta kun tartuttavuusaika (3 viikkoa) on kulunut.

Lapsi voi palata varhaiskasvatukseen 5 päivän kuluttua antibioottikuurin aloittamisen jälkeen ja lapsen yleisvointi on hyvä.

Lapsi voi palata varhaiskasvatukseen 3 viikon kuluttua oireiden alkamisesta, jos antibioottikuuria ei ole aloitettu.

Vatsataudit

- Äkilliset vatsataudit ovat tavallisimpia lastentauteja.
- Yleisimpiä ovat rota- ja norovirus. Rotaviruksen itämisaika on noin 2 vuorokautta ja noroviruksen itämisaika on 10–48 tuntia, kuitenkin tavallisimmin vuorokausi.
- Erittäin helposti tarttuvia.
- Oireina ovat nopeasti alkava oksentelu, ripuli ja mahdollinen kuume.
- Runsas ripulointi ja oksentelu voivat aiheuttaa elimistön kuivumista, johon saatetaan joutua hakemaan apua sairaalasta. Kuivumaan viittaavat lapsen virtsan ja kyynelnesteen vähyys, ihon kimmoisuuden väheneminen ja heikko yleisvointi.
- Vatsatautien hoitona on riittävä nesteytys ja tarvittaessa apteekista saatava ripulijuoma menetettyjen suolojen korvaamiseksi.

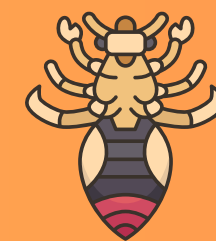
**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen
kahden oireettoman päivän
jälkeen.**

Loistaudit: Täit

- Täi on pieni hiuksissa, erityisesti korvien takana ja niskassa viihtyvä loinen.
- Täin munat ovat mannaryymimäisiä ja ne kiinnittyvät tavallisesti hiusten tyveen.
- Tartunta tapahtuu hiusten, hiustarvikkeiden ja päähineiden välityksellä.
- Oireena on päänahan kova kutina.
- Hoitona hiusten pesu täishampoolla ja kampaus täikammalla. Hoito uusitaan viikon kuluttua. Koko perhe tulee hoitaa samanaikaisesti, näin saadaan tartuntojen kierre katkaistua.
- Kotona liinavaatteet, vaatteet ja muut tekstiilit on pestävä 60 asteessa. Hiustarvikkeet ja pehmolelut on laitettava esimerkiksi 80 asteiseen saunaan muutamaksi tunniksi tai suljetuissa pusseissa pariiksi päiväksi pakastimeen.

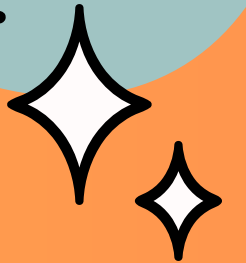
Tartunnasta on ilmoitettava varhaiskasvatusryhmään. Lapsi voi palata lapsiryhmään, kun lapsen hiukset on pesty täishampoolla.

Loistaudit: Kihomadot

- Kihomato on ihmisen suolistossa elävä 3–13 mm pitkä valkoinen loinen
- Tartunta saa alkunsa, kun munat siirtyvät lasten sormien kautta suuhun. Munat leviävät helposti vuodevaatteiden, ovenkahvojen ja käsien välityksellä
- Oireena on erityisesti yöaikaan esiintyvä voimakas peräaukon seudun kutina.
- Koko perhe tulee hoitaa kerralla Pyrvin-tablettilääkityksellä, jonka saa apteekista ilman reseptiä. Lääkehoito uusitaan 2 viikon kuluttua.
- Lääkehoidon lisäksi tulee vaihtaa vuodevaatteet sekä käsipyyhkeet päivittäin, pestä lelut sekä siivota koti ja eritoten erilaiset kosketuspinnat perusteellisesti.
- Kynnet tulee olla lyhyet, ettei kihomadon munat pesiydy kynsien alle. .

Tartunnasta on ilmoitettava lapsen varhaiskasvatusryhmään. Lapsen voi tartunnasta huolimatta tuoda lapsiryhmään, kunhan lääkitys on aloitettu.

Loistaudit: Syyhypunkki

- Syyhypunkki ihmisen ihossa elävä loinen, joka muodostaa ihoon käytäviä.
- Tarttuu ihokosketuksessa tai vuodevaatteiden välityksellä.
- Oireena on voimakas ilta-aikaan esiintyvä kutina.
- Syyhypunkista aiheutuvia ihomuutoksia on havaittavissa etenkin ranteissa, kämmenissä, sormiväleissä ja jalkapohjissa.
- Koko perhe ja lähipiiri (esim. isovanhemmat, jos ovat hoitaneet lasta) hoidetaan samanaikaisesti kahdesti 1-2 viikon välein apteekista ilman reseptiä saatavalla perimetriiniä sisältävällä voiteella. Voidetta levitetään limakalvoja lukuun ottamatta koko vartalolle.
- Lääkehoidon lisäksi on erittäin tärkeää huomioida kodin täydellinen siivous. Myös sohvat, patjat yms. tulee imuroida. Vuodevaatteet ja muut tekstiilit tulee pestä 60 asteessa tai laittaa pariiksi tunniksi 80 asteiseen saunaan. Tarkemmat ohjeet saa hygieniahoitajalta. .

Tartunnasta on ilmoitettava lapsen varhaiskasvatusryhmään. Lapsi voi palata lapsiryhmään, kun hoito on toteutettu.

Rokkotaudit: Vesirokko

- Vesirokko on herpesviruksiin kuuluva erittäin herkästi tarttuva kuumetauti.
- Tartunnan voi saada sairastuneen lapsen rakkuloiden tai hengitysteiden välityksellä. Taudin itämisaika on noin 10–21 päivää.
- Ennen rakkuloiden ilmaantumista ensioireena saattaa olla ruokahaluttomuutta, päänsärkyä, kuumetta ja väsymystä. Tauti voi joskus olla myös lievä ja kumeeton.
- Tyypillisin oire on kuitenkin vartalolla esiintyvä voimakkaasti kutiseva vesirakkulainen ihottuma.
- Vesirokko paranee yleensä itsestään noin viikossa. Kuumetta voidaan alentaa tulehduskipulääkkeillä ja kutinaa helpottaa antihistamiinivalmisteilla. Oireita voidaan myös lievittää esim. apteekista ilman reseptiä saatavilla voiteilla.
- Kerran sairastettu vesirokko ei yleensä uusiudu.
- Vesirokkorokotus tuli osaksi kansallista rokotusohjelmaa 1.9.2017.
- Rokottamaton lapsi eristetään, kunnes ruvet ovat kuivuneet, mikä yleensä tapahtuu 5–6 vuorokaudessa ihottuman alusta.

Rokotettu lapsi voi palata varhaiskasvatukseen, kun uusia ihomuutoksia ei enää tule.

Rokottamaton lapsi voi palata varhaiskasvatukseen eristyksen jälkeen, kun ruvet on kuivuneet.

Rokkotaudit: Enterorokko

- Enterorokko on enteroviruksen aiheuttama helposti tarttuva rokkotauti, jonka esiintyvyys on suurimmillaan loppukesästä ja alkusyksystä.
- Tarttuu ulosteen, käsien tai hengitysteiden välityksellä. Taudin itämisaika on 3–7 vuorokautta.
- Ensioireina ovat voimattomuus, nielukipu, kuume, päänsärky ja vatsaoireet.
- Noin kahden vuorokauden kuluttua ensioireista ilmaantuu kämmeniin, ranteisiin, jalkapohjiin ja suun limakalvoille punaisia alueita, jotka voivat kehittyä rakkuloiksi tai haavaumiksi.
- Enterorokko eroaa vesirokosta siten, että rakkulat eivät kutise.
- Lapsella oireet ovat usein lieviä ja tauti paraneekin itsestään noin 7–10 vuorokaudessa.
- Taudin leviämistä voidaan ehkäistä tehostamalla käsihygieniaa.

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen yhden
kuumeettoman päivän
jälkeen, jos yleisvointi on
hyvä.**

Rokkotaudit: Vauvarokko

- Vauvarokko eli kolmen päivän kuume on herpesviruksen aiheuttama kuumetauti, jota esiintyy tyypillisimmin alle 3-vuotiailla.
- Oireina ovat korkea kuume ja mahdollisesti muut paikallisoireet, kuten löysä uloste, ärtyisyys ja silmien punoitus.
- Kuumeen laskiessa iholle ilmaantuu näppyläistä tai punaläiskäistä ihottumaa, joka aloittaa leviämisen usein korvien alueelta muualle vartaloon.
- Vauvarokkoa on kuumeiluvaiheessa vaikea erottaa muista infektioista, joten lääkärikäynti on aiheellinen.
- Tauti paranee itsestään. Kuumetta ja ärtyisyyttä voidaan kuitenkin lievittää tulehduskipulääkkeellä.

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen yhden
kuumeettoman päivän
jälkeen, jos yleisvointi on
hyvä ihottumasta
riippumatta.**

Rokkotaudit: Parvorokko

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen yhden
kuumeettoman päivän
jälkeen, jos yleisvointi on
hyvä ihottumasta
riippumatta.**

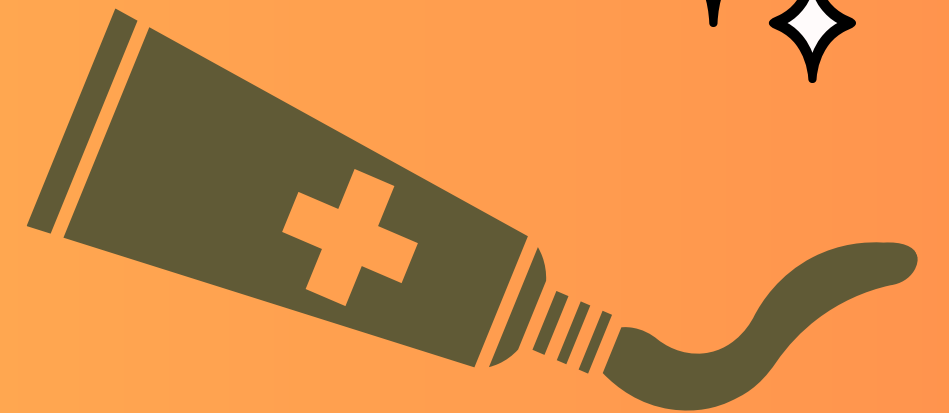
- Parvorokko on parvoviruksen aiheuttama rokkotauti, joka on yleisin 5–15-vuotiailla.
- Tarttuu pisaratartuntana. Taudin itämisaika on 4–28 päivää.
- Ensioireina ovat kuume, flunssaoireet ja päänsärky.
- Noin viikon kuluttua ensioireista lapselle tulee voimakas punoitus poskiin, joista se leviää 1–4 vuorokauden kuluessa vartalolle ja raajoihin.
- Parvorokko parantuu itsestään ja oireet ovat usein lieviä.

Muut infektiot: Märkärupi

- Bakteerin aiheuttama ihotulehdus
- Tarttuu helposti kosketuksesta, bakteerit pääsevät ihoon naarmujen kautta.
- Märkärupea esiintyy usein kasvoissa ja käsissä.
- Alkaa pienenä punaisena ja kutiavana läiskänä, johon kehittyy pieniä rakkuloita. Rikkoutuneiden rakkuloiden pohjat märkivät ja niiden päälle kehittyy myöhemmin rupi.
- Kotihoitona rupien liotus vedellä, huolellinen kuivaus sekä antimikrobinen voide, jota saa ilman reseptiä apteekista.
- Yhteys terveydenhuoltoon, jos märkärupea on paljon ja lapsi on kipeä ja kuumeinen tai jos antimikrobinen voide ei tehoa ja märkärupi leviää laajalle hoidosta huolimatta.

**Lapsi voi palata
varhaiskasvatukseen, kun
paikallishoidon aloituksesta
on kulunut 48 tuntia tai
mahdollisen
antibioottihoidon
aloituksesta vuorokauden
kuluttua .**

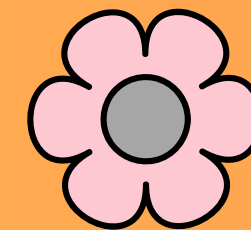
Muut infektiot: Silmätulehdus

- Aiheuttajina samat bakteerit ja virukset, jotka aiheuttavat hengitystieinfektioita.
- Oireina silmien punoitus, rähmiminen ja kirvely.
- Lievät tulehdukset voivat rauhoittua myös ilman hoitoa (erityisesti nuhan yhteydessä esiintyvä sidekalvotulehdus).
- Kotihoitona silmien puhdistus (pyyhkiminen esim. vanulapulla silmän ulkonurkasta sisänurkkaan). Jos rähmiminen on runsasta, silmät hoidetaan antibioottitippoilla.
- Yhteys terveydenhuoltoon, jos oireet eivät helpotu muutamassa päivässä tai silmässä on valonarkuutta ja voimakasta kipua.

Lapsen ei tarvitse olla pois lapsiryhmästä silmätulehduksen vuoksi.
Jos lapselle on määrätty antibioottitipat, lapsi voi palata hoitoon, kun tipat on aloitettu.

**Opas on laadittu yhteistyössä Etelä-
Pohjanmaan hyvinvointialueen
hygieniahoitajan ja Kauhajoen kaupungin
varhaiskasvatuspalvelujen kanssa
1.9.2023**

Kauhajoki

